

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1918 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till aktiebolaget svenska linberedningssällskapet.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 12 april 1918 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 273, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för beredande åt aktiebolaget svenska linberedningssällskapet av ett räntefritt lån att av bolaget återbetalas senast den 1 april 1919 samt i övrigt under i huvudsak de av departementschefen tillstyrkta villkor anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, såsom utgift för kapitalökning under nionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 225,000 kronor.

Beträffande utredningen i detta ärende får utskottet hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

»De bemödanden, aktiebolaget svenska linberedningssällskapet gjort för att betrygga tillgången på linfröutsäde till innevarande års vårsådd och därmed möjliggöra ökad linodling, äro värda allt erkännande. Både för linberedning och erhållande av linfrö till foderändamål m. m. är dylik odling av stor betydelse.

Då bolaget, som nedlagt stora kostnader på anordnandet av en modern, större linberedningsanstalt, icke ser sig i stånd att ensam bära den ekonomiska risken av de sålunda vidtagna åtgärderna, vilka igångsatts efter förhandlingar med folkhushållningskommissionen och speciellt dess jordbruksavdelning, synes mig fog finnas för att staten understödjer bolaget medelst ett tillfälligt lån såsom bolaget begärt och myndig-

heterna tillstyrkt. Mot beloppet, 225,000 kronor, har jag ej annat att erinra, än att som villkor för lyftande av medel av lånet bör föreskrivas, att bolaget visar sig hava använt motsvarande belopp till inköp av linfröutsäde för år 1918. Icke heller finner jag anledning till invändning mot att lånet lämnas räntefritt med skyldighet för bolaget att återbetala det senast den 1 april 1919. Nöjaktig säkerhet bör naturligtvis ställas för lånets återbetalande.

Vad beträffar de från skilda håll föreslagna villkoren synes det mig visserligen skola medföra vissa fördelar samt möjligen underlätta fröets distribution, om hushållningssällskapen förmedlade denna. I betraktande av den långt framskridna tiden och då jag inhämtat, att bolaget redan ingått avtal om linodling å ganska betydande arealer, torde dock sagda förfaringssätt icke böra föreskrivas som uttryckligt villkor. I mån av tillgång bör däremot såsom lantbruksstyrelsen föreslagit linfröpartier mot bolagets självkostnadspris ställas till de hushållningssällskaps förfogande, som göra framställning därom för att i sin ordning tillhandahålla utsädesfröet åt odlare till högst samma pris, som linberedningssällskapet betingar sig vid direkt försäljning till odlare. Härigenom vinnes, att även andra linodlare än de, som äro direkt anslutna till linberedningssällskapet, kunna erhålla linfrö. För dessa böra inga inskränkande bestämmelser beträffande användningen av den blivande skörden uppställas. Att förbjuda bolaget att uppställa villkor i dylikt hänseende beträffande det linfrö, bolaget säljer direkt till odlare, synes mig vara att gå för långt, helst som bolaget anlagt och bekostat förberörda linberedningsanstalt. Vad priset å utsädesfröet angår synes förenämnda villkor beträffande det genom hushållningssällskapen tillhandahållna fröet böra i tillräcklig mån verka reglerande därå.

Beträffande skyldighet för linberedningssällskapet att underkasta sig kontroll genom lantbruksstyrelsen och att avge berättelse instämmer jag med nämnda styrelse.

Beloppet torde böra utgå av tillfälliga lånemedel samt liksom det av Kungl. Maj:t förut i år hos riksdagen föreslagna lånet till anskaffande av förädlade utsäden av vete, råg, korn och havre samt utsädespotatis uppföras såsom utgift för kapitalökning å tilläggsstat för innevarande år.

Vad slutligen angår det föreslagna åtagandet för staten att till visst högsta pris från bolaget inköpa den 1 juni 1918 överblivet linfrö intill en mängd av 30,000 kilogram, torde denna fråga kunna ordnas utan riksdagens medverkan.»

Med instämmande i vad departementschefen sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må för beredande åt aktiebolaget svenska linberedningssällskapet av ett räntefritt lån att av bolaget återbetalas senast den 1 april 1919 samt i övrigt under i huvudsak de av departementschefen tillstyrkta villkor anvisa såsom utgift för kapitalökning under nionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 225,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles avgiva förslag.

Stockholm den 30 april 1918.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 60.